

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens quatuor Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine decimusquartus, de
Iuramento, & Adiuratione. Secundus, de Voto. Tertius, & charior Authori,
de statu Religioso. Quartus, de vitiis oppositis Religioni

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

An haereditas, & legatum Monacho post professionem delatum, deferatur
ipsi immediate, an Monasterio. punct. 5.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76572](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76572)

dimissa sua tenui prae-benda obtineret pinguem in tui fraudem; at ob ingressum religionis animo excludendi substitutum nec tibi; nec monasterio maiorem hereditatem acquirere potes.

11. Quod limitatur, nisi substituta sit causa pietatis enim substitutio non cessat, & merito, quia successio monasterio, & substitutionis cessatio ob pietatem, & religionis fauorem à iure introducta est. Cum ergo in pia causa substitutio hæc pietas, religionisque fauor releuet, & ex alia parte dispositioni testatoris sit conformis, ob monasterij successione excludi non debet.

12. Solum est difficultas, an quælibet causa pia substituta hanc vim habeat impediendi successione monasterij à iure concessam. Et ratio difficultatis est, quia tantum redemptioni captiuorum & egentium sustentationi id conceditur in dicto §. sed hoc præsentis, ibi, si tamen in redemptione captiuorum, & egentium alimento sub prædictis conditionibus substitutio fiat, ex nullo memoratorum modo eam excludi permissimus. Ergo ad alias causas pias substitutas extendendi non est; his enim ius specialiter fauet, vt constat ex authent. de restit. in princ. vel. si uero collat. 8. & ibi glossa sic docet Barbara in c. in presentia, n. 114. de probat. At omnino tenendum est quamlibet causam piam substitutam excludam non esse monasterij successione, quia in quælibet causa pia substitutione pietas, & religio elucet, esto in illis duabus releuet specialiter: credendum ergo est, illas duas causas non taxari, sed exemplariter appostas fuisse, & ita aliis relatis tenent Menoch. de præsumpt. l. 4. præsumpt. 83. n. 47. Gutier. l. 2. canon. quæst. c. 32. n. 39. Sanch. l. 7. c. 16. n. 34.

Extende hanc limitationem, etiã si causa pia fuerit mediata substituta, & immediate aliquis tertius, vt substitutio tertij nõ excludatur monasterij ingressu, nec causa pia maneat in perpetuum excluda, sic alios referentes Gutier. n. 40. Sanch. n. 36. Secundo extende, etiam si simul cum causa pia substituat causa profana ob huius coniunctionem substitutio causæ piæ nõ perit, sed augetur euangelice substitutione profanæ causæ monasterij ingressu, sic relato Corneo, & Peregrino tradit Sanch. n. 37.

13. Sexto limitatur, vt solum procedat in contractibus lucretiis, & non in onerosis; quia Text. in §. sed hoc præsentis, & c. in presentia de prob. in quibus monasterio conceditur ius excludendi substitutum, de contractibus lucretiis loquuntur. Non ergo ad contractus onerosos debet dispositio à iure communi exorbitans extendi, vt bene probat aliis relatis Sanch. dicto c. 16. n. 68. Quod n. 69. extendit ad sententiam iudicis aut arbitri, vt si sententia iudicis esset (inquit) Titius institutus hæres sub conditione, si sine liberis decederet, deuo-lueretur hereditas alicui tertio, non succederet monasterium ingrediente Titio religionem, quia non ex gratia, & liberalitate, sed ex iustitia, & iuris rigore hæc institutio prouenit.

14. Septimo limitatur, vt non procedat, si conditio liberorum in propriam personam referatur, vt si Titium institueres hæredem casu quo sine liberis decederes, vel aliquid donares, & nullis habitis liberis monasterium ingrediatis, Titij institutio, & donatio substituit excludit monasterio; quia de conditione relata in tertiam personam textus loquuntur, neque sunt extendendi ad conditiones relatis in propriam personam: si Abbas in c. presentia, de probat. n. 46. Peregrin. de fideicommiss. art. 28. n. 67. Sanch. l. 7. decal. c. 16. n. 66. & 67.

15. Octauo limitatur, monasterij successio excludit quæ substituiti, dummodo monasterium acceptet hereditatem, nam illo repudiante deuoluitur ad substitutum, qui totum in monasterij fauorem excludit erat, vt bene post alios tradit Menoch. l. 4. præsumpt. 83. n. 71. Sanch. l. 7. sum. c. 16. n. 24.

16. Sed nõ caret difficultate à quo tempore substitutus succedat eo casu, an statim, an post mortem naturalem religiosi grauati; Peregr. de fideicom. art. 28. n. 64. quem refert, & sequitur Sanch. d. c. 16. n. 25. censent substitutum succedere non statim facta professione, sed post mortem religiosi grauati, interim tamen succedere hæredes ab intestato sicut in alia bona: quia substitutus non succedit nisi ex dispositione testatoris, sed testator solù disposuit, vt post mortem naturalem institui absq; liberis decedentis succederet. Ergo nõ statim facta professione. Caterum verius censet statim succedere ex præsumpta voluntate testatoris præferente substitutum omnibus aliis hæredibus ab intestato, cū enim testator solum filios grauati, & monasterium ex dispositione iuris substitutum prætulit, cessante filiorum, & monasterij successione substitutus ex eius voluntate intrat; aliàs non esset eo casu substitutus grauati, sed hæredibus ab intestato. Neque obstat contraria ratio; concedo testatorem disposuisse formaliter, vt substitutus succederet post mortem naturalem instituti; quia præsumpsit, vel ipsum, vel monasterium nomine ipsius fideicommissum possessurum; at neque ipso, nec monasterio possidente credendum est uoluisse substitutum succedere, potius quã hæredes ab intestato. Adde in ueteri sententia ingrediente monacho in monasterium incapax succedendi statim substitutus succedit in fideicommissis, non obstat quod formaliter solù disposuerit successione post mortem naturalem instituti.

17. Huc, quæ de successione monasterij in bonis religiosi grauati spectato iure communi locuti sumus, sed quid dicentur.

Ferd. à Castro, Sum. Mor. Pars I I.

dum spectato iure Iesuítico; Et quidem in Societate Iesu iuxta eius piam, ac laudabile institutum diuersa via procedendū est; nam si illius religiosi sola biennij vota emittunt, fideicommissum retineat, neque illius proprietates, & dominium in religionem transt. Si vero professionem fecerint, vel vota coadiutorum formatorum emiserint, neque ipsi, nec religio ratione ipsorum fideicommissum habere potest, sed ad substitutum transt. Difficultas tamen est, an in perpetuum excludatur substitutus ex eo quod ingressus religionem Societatis per vota biennij in fauorem illius renunciet; Videtur equidẽ excludi non posse, quia ex solo ingressu non excluditur, neque item ex sola renunciatione, vt manifestum est. Ergo neque ex utroque simul, quia nullibi habetur talis exclusio, & cum odiosa sit, & contraria iuris dispositioni, admittenda non est. Et confirmo. Monasterij successio in bonis religiosi grauati, exclusio quæ substituti ex privilegio concessa in §. sed hoc præsentis, authent. de Sanctiss. episcop. & c. in presentia de probation. habetur. At supra dicti, textus expressè loquuntur de successione monasterij ob ingressum præcisè grauati, & non de successione aliqua ob renunciationem. Ergo si Societas Iesu ob ingressum grauati non succedit, neque substitutum excludit; neque etiam succedere potest; substitutum uero excludere, esto illi ingressu renunciatio coniungatur.

Fauor hanc rationem efficacem esse, at vt rectè probat Thom. Sanch. l. 7. sum. c. 16. n. 22. satis probabile est locum habere in Societate decisionem dicti c. in presentia, & §. sed hoc præsentis; siquidem Societas eo casu hæres est instituta, non ex qualibet renunciatione, sed ex renunciatione facta ob ingressum in ipsam. Textus namque supra dicti solum uidentur spectasse, an grauatus religionem fuerit ingressus, vt ob eam causam religioni concederent vim excludendi substitutum. Quod autem in Societate ex ea præcisè ratione locum non habeat, ex eius speciali instituto prouenit, non ex iure communi. Ne igitur Societatis religio deterioris sit conditionis aliarum religionum, æquum erat, ac rationi consonum, vt medium aliquod daretur, quo in eam ingredientibus possent ipsam hæredem habere, & substitutum excludere, & ita testatur Sanch. bis decisum esse in regno Nauaræ.

PUNCTUM V.

An hæreditas, & legatum monacho post professionem delatum, deferatur ipsi immediate, an monasterio?

SUMMARIUM.

1. Non est questio de professis in ordine Minorum, neque in Societate Iesu, sed de professis aliarum religionum succedendi capacium.
2. Plures censent hereditatem immediate deferri monacho, non monasterio.
3. Verius, & probabilius est oppositum.
4. Priori sententia probabilis supposita, si religiosus acceptet legatum ualeat acceptatio, & si peccet, non tamen ualeat hereditatem acceptatio absque licentia.
5. Potest hic religiosus nolens hereditatem adire à superiore compelli. Quod si compulsus adire nollet, monasterium adire potest.
6. Si hereditate delata monacho ante illius aditionem moriatur, potest monasterium illam adire etiam in sententia affirmante hereditatem immediate monacho deferri.
7. Hereditas, emphyteusis, maioratus, fideicommissum monasterio non in perpetuum deferuntur, sed solum pro religiosi uita.

Non est sermo de professis in ordine Minorum; nam in his neque monasterio, nec religioso deferuntur hereditas, sed aliis hæredibus ab intestato, vt postea dicemus. De aliis religionibus questio procedit. Neque item est sermo de religiosi Societatis Iesu: nam si sola biennij vota emiserint, ipsi, & non monasterio deferuntur hereditas. Si vero professionem, aut vota coadiutorum formatorum emiserint, neque ipsi, neque monasterio hereditas acquiritur, sed aliis hæredibus, de quibus latius in sequentibus.

2. Plures censent hereditatem immediate deferri monacho non monasterio, esto in monasterij uilitatem deferatur: Sic aliis relatis Fachin. l. 6. c. u. r. n. 16. uel. ego uideo. Menchaca de success. creni. l. 3. n. 25. & alij relati à Sanch. l. 7. sum. c. 12. n. 35. Mouentur quia is cui deferuntur hereditas, adit hereditatem, at monachus eam uide debet, vt probat text. leg. Deo nobis, §. 1. Cod. de episcop. & clericis, ibi, omnem patrum substantiam hæredes, quibus ab intestato competit, secundum lege nostras sibi defendant nullo eis impedimento ex sanctimoniali conuersatione generando; si ergo nullum habent impedimentum ex sanctimoniali conuersatione, vt hereditatem defendant, ipsi immediate, & proprie hereditas acquiritur. Neque obstat omnia iura, & actiones religiosi in monasterium transt. ferri; quia

id intelligendum est de actionibus, & iuribus transmissibili-
bus. At ius ad eundem hereditatem cum personale sit, neque per-
sonam transgrediat, transmissibile non est. Neque item obstat
religiosum incapax esse acquirendi; quia est incapax ac-
quirendi sibi, bene tamen religioni. Neque denique obstat reli-
giosum non habere voluntatem propriam, sed superioris vol-
untate regitur, quia id solum probat non posse propria autori-
tate hereditatem adire, sed ex consensu superioris.

3. Verum contraria sententia communior est, & probabi-
lior hereditatem non deferri monacho, sed monasterio ob
personam monachi, sic post alios Couat. c. 1. à n. 21. de testam.
Molin. r. 1. de instr. disp. 140. vers. non solum. Sanch. plures re-
ferens. l. 7. sum. c. 12. n. 36. Moucor primò, quia omnia iura, &
actiones religiosi sunt in monasterium translata, authent. in-
gressi Cod. de Sacrosanct. eccles. Ergo est translatum ius ad eundem;
quia hoc ius esto non sit transmissibile directè, est tamen trans-
missibile indirectè, & per consequentiam ad translationem
personæ. Cum ergo religiosi persona in monasterium transfe-
ratur, ipsique incorporatur, translatum censeri debet ius ad-
eundi. Secundò, & efficacius voto paupertatis religiosus inca-
pax sit dominio hereditatis, illiusque proprietate iure sic dis-
ponente, ut supra dictum est, at si ipso immediatè hereditas
deferretur, ipsæque eam nomine proprio adiret, capax domi-
nii esset. Neque valet dicere id esse in utilitatem monasterij,
alias posset omnium bonorum suorum dominium professione
facta retinere, esto in monasterij utilitatem, quod nullatenus
est concedendum.

4. Verum quia probabilis est sententia affirmans heredita-
tem, & legatum immediatè religioso in utilitatem monasterij
deferri, ipsamque eam adire posse, advertendum est ex con-
sensu sui prelati eam adire debere, ne proprietarius fiat. Quod
si abique eius consensu acceptet legatum, & hereditatem
adeat, valet legati acceptatio; quia hæc non potest monaste-
rio præiudicare, at hereditatis aditio non tenet; quia in his,
quæ monasterio præiudicare possunt, qualis est hereditatis
aditio, non potest religiosus abique prelati consensu validè
prestare; sic tradit Nauarr. comment. 2. de regularib. num. 65. si-
ne. Sanch. c. 12. n. 37. Lessius l. 2. c. 41. dub. 11. n. 87.

5. Sed quid si religiosus stante ea probabili sententia quod
ipso immediatè deferatur hereditas, nollet hereditatem adire?
Respondere posse à prelato compelli, tum præcepto, tum pen-
nis, si inobediens fuerit; quia est præceptum de re iusta, &
monasterio vtili? Nam esto monasterium possit religioso in-
uito hereditatem adire, hoc non est vndeque certum, sed
sub opinione positum: ne ergo litibus via aperiat, iuste à
religione compelli potest, ut hereditatem adeat. Sic Villalob.
in suis communibus opinionibus. verbo monachus, n. 187. Spino
specul. testament. glo. 12. princip. n. 19. & alij quos refert, & se-
quitur Sanch. l. 7. sum. c. 12. n. 41. Verum, si de facto monachus
quantumvis compulsus nollet hereditatem adire (quod raro
contingit) poterit eo casu monasterium non iure directè ad-
eundi, quod sibi competat, (ut modo supponimus) sed ex in-
iure quod habet supplendi negligentiam sui subditi, & reparandi
damnum inde sibi proveniens. Quia cum hæc hereditas tota
cedat in utilitatem monasterij, æquum non est, ob rationa-
bilem monachi dissonum ea monasterium privari. Et con-
firmari potest ex leg. vlt. Cod. de bonis qua liberis, ubi sta-
uitur post patrem hereditatem filio debitam adire ipso in-
uito, ne ob filij malitiam præiudicetur, quod à fortiori procedere
debet in monasterio comparatione religiosi. Deinde com-
mune est apud doctores religiosum cum seruo, tum filio fami-
lias comparari, prout monasterio vtilius fuerit, ut multis al-
legatis probat. Sanch. l. 7. c. 12. n. 40. Sed vtilius est monasterio
quod religiosus comparatur seruo quoad acquisitionis sub-
stantiam, cum ex hac comparatione inferatur religiosum ni-
hil sibi acquirere, sed omnia monasterio, sicut seruus qui ni-
hil sibi, sed domino acquirit. Quoad modum vero acquisitionis
vtilius est monasterio, quod religiosus filio familias com-
paretur qui iure antiquo non poterat hereditatem adire, nisi
ex consensu patris, leg. placet legis qui hæres, §. vlt. leg. qui
in aliena §. iustitiam. ff. de acquir. i. credit. Et iure novo, leg. vlt.
Cod. de bonis qua liberis. Potest pater filio inuito hereditatem
adire. Adde monasterio hereditatem ad eundem censeri mona-
chum adires quippe monasterium monachi vices habet, & qui-
quid monasterium facit, monachum facere censendum est; &
ita sustinet Ande. Fachin. l. 6. controuers. c. 17. Lessius, lib. 2. de
iust. cap. 41. dub. 11. n. 87. Sanch. plures adducens l. 7. sum. c. 12.
n. 40.

6. Rursus dubitabis, an si monachus post delatam sibi here-
ditatem ante illius aditionem moriatur, possit monasterium
illam adire? Et quidem si vera esset sententia affirmans here-
ditatem immediatè deferri monasterio, non monacho, certum
est mortuo monacho monasterium eam adire posse; quia ra-
tione delationis est ius monasterio acquisitum, poterit ergo ad
effectum illud ius deducere independentè à monachi existen-
tia. Verum stante alia opinione, quod hereditas non deferretur
monasterio immediatè, sed monacho in commodum monaste-
rij, plures censent apud Sanch. c. 12. n. 44. monasterium non

posse mortuo monacho hereditatem adire; quia aditio non
monasterio, sed monacho competens morte monachi extincta
censetur. Alij quos sequitur Fachin. lib. 6. controuers. cap. distinc-
tione vtrius de monacho ignorante, vel sciente heredita-
tem sibi esse delatam, dicuntque, si ignorante posse monaste-
rium hereditatem adire; quia aditio non iure transmissio-
nis à monacho facta; sed iure sibi competente ex delatione facta
monacho in eius vita. Si autem sciuit hereditatem esse dela-
tam, distinguendum est, an ante lapsum annum delationis ob-
ierit, vel post. Si ante lapsum annum obitus contigerit, poterit
monasterium adire iuxta leg. cum antiquioribus, Cod. de iure
deliberandi: At lapso anno cessat hæc potestas, quia tacita re-
pudiatione monachi videtur exclusum. Sed verius censet cum
Sanch. dicto c. 12. n. 47. monasterium adire posse hereditatem
nomine monachi, defuncti eo quod negligentiam eius ob ius
acquisitum per dilationem implere possit. Quod si adhuc ali-
quis huic iuri aditionis repugnet, negatque id fieri posse, con-
cedere debet monasterio remedium restitutionis in integrum,
teste Sanch. n. 50. vtrique quod negligentia Abbatis non cogit-
tis religiosum adire hereditatem letum est.

7. Advertendum tamen est, hereditatem emphiteusis, ma-
ioratus, fideicommissi non deferri monasterio in perpetuum,
sed pro religioso vita; eoque defuncto ad successorem vocatum
transire. Adde neque pro vita religioso deferri monasterio in
iustificatione conuincatur clausula formalis, vel virtualis reli-
giosus excludens, ut si in consecrationem familie, & agnatio-
nis, nominis, a mortuoque delationem instituta sit, ut pluribus
firmat Sanch. 100 c. 15.

P V N C T V M VI.

An legatum relictum monacho sub conditione, ut
ad ipsum pertineat independentè à superioris, va-
lidum sit, & firmum?

S Y M M A R I V M.

1. Testator vellet dominium legati ad monachum pertinere, nulla esse eius dispositio.
2. Limitatur in Societate lesu.
3. Relicta legati commoditate monacho sub ea conditione, ne possit à superiore auferri, valida est dispositio, sed relicta illa conditio.
4. Si autem legatum relinquatur ea conditione, ut si à superiore auferatur monacho, cesset, & ad alium transferat si de facto auferatur cessat legatum.
5. Superiori legati usum non potest irrevocabilitur religiosi concedere, bene promittere non reuocare.

1. **I**n legato considerandum est dominium, & commoditas
illius: dominium nullatenus monacho concedi potest,
cum voto paupertatis incapax illius sit, quare si testator vel-
let expressè, ut non solum commoditas legatitiam etiam illius
dominium ad monachum pertineret, probabilis est nullum
esse illius dispositionem, vtrique iuri contrarium. Sic tradunt
Bart. authent. excipitur, Cod. de bonis qua liberis, Abbas in cap.
monachus, 8. de statu monachorum, Molin. r. 1. de instr. disp.
140. vers. si aliquid testamento. Laym. l. 4. tract. 5. c. 2. n. 21. Neque
obstat conditiones impossibiles non vitare legata, sed tenet
tanquam tui pes, leg. qui sub conditioe leg. conditioe contra si
de condit. institut. quia hæc non tam est conditio, quam sub-
stantia ipsius legati.

2. Hæc doctrina limitanda est in religiosi Societatis lesu
sola bienniij vota emitentibus, qui cum capaces sint domini,
poterit eis testamentum, vel donatione non solum bonorum
vtilis, sed dominium concedi, cum dependentia tamen à volun-
tate superioris. Sanch. l. 7. sum. c. 18. n. 29.

3. Si vero testator monacho commoditatem legati relin-
quat, dominium vero illius monasterio, ut semper præsumitur,
quod est factum sub ea conditione ne possit à superiore auferri, plerum
res censent corrumpere legatum; quia est conditio impossibilis
omnino voluntatè tollens, ex cuius positione legatum pendet.
At verius censet legatum valere, & relicti illam conditionem
ut turpem, & impossibilem. Nam esto in donatione, alique
contractibus dispositio sub conditione turpi, vel impossibili, si de-
tinetur, si voluntas testatoris illi hæreat, leg. impossibilis, ff. de
verbor. oblig. c. 8. si impossibilis de inutilib. stipulationibus. At in
testamento contracti est non enim dispositio vitatur, sed con-
ditio reicitur, leg. r. c. leg. si quis in leg. qui sub conditioe, leg.
conditioe contra si de conditioe, institut. in fine de
conditioe, qua leg. conditioe contra si de conditioe, institut. in fine
tract. Greg. Lop. leg. 3. c. 4. tit. 1. par. 6. Sanch. allus relatis, lib.
7. sum. c. 17. n. 2. Valq. opusc. de redditib. c. 3. dub. 2. n. 2.

4. Quod si monacho relinquatur hereditas, vel legatum volun-
tati superioris subiectum (qualiter in casu dubij interpretandum
est, quia ita expostulat conditio personæ leg. equit. ff. de vso, c.
habitat. addita tamen pena, ut si superior illius commendantem
& vsu monacho denegauerit, legatum cesset, & ad extantem re-
scaisset plures cessant illa pena aditionem nullam esse, &
legatum manere firmum; at omnino tenet esse cessare legatum, &